

ПЕРЕДМОВА

Досягнення гармонійного поєднання навколишнього середовища, суспільства та сталого розвитку вважають необхідною умовою задоволення потреб нинішнього покоління без нанесення шкоди можливості майбутнім поколінням задовольняти свої потреби. Сталий розвиток як мету досягають урівноваженням трьох основоположних складових частин сталого розвитку.

Соціальні очікування щодо сталого розвитку, прозорості та підзвітності еволюціонували разом з усе більш суворими законодавчими ініціативами, збільшуваним тиском забруднення на довкілля, неефективним використанням ресурсів, неналежним поводженням з відходами, зміною клімату, деградацією екосистем і втратою біорозмаїття.

Це спонукало організації опанувати системний підхід до екологічного управління, запроваджуючи системи екологічного управління задля сприяння екологічному складникові сталого розвитку.

За допомогою впровадження міжнародних вимог до систем екологічного управління можна досягнути діяльності задля охорони довкілля та реагування на зміни умов довкілля в рівноважному поєднанні з соціально-економічними потребами. Це вимоги, виконання яких дає змогу організації досягти запланованих результатів, що їх вона визначила для своєї системи екологічного управління.

Системний підхід до екологічного управління може забезпечити найвище керівництво інформацією, яка буде корисною для досягнення довгострокового успіху та набуття можливостей, що сприятимуть сталому розвитку, завдяки:

- збереженню стану довкілля запобіганням або послабленням несприятливих впливів на нього;
- послабленню потенційного несприятливого впливу умов довкілля на організацію;

- сприянню організації у виконанні обов'язкових для дотримання відповідності вимог;
- підвищенню екологічної дієвості;
- контролюванню (або впливанню на них) способів розроблення продукції та послуг організації, їх виготовлення, розподілення, споживання та видалення з урахуванням аспектів передбачуваного життєвого циклу, що сприятиме запобіганню впливу на довкілля від непередбачуваного переходу з однієї стадії життєвого циклу в іншу протягом усього життєвого циклу;
- досягненню фінансових переваг і переваг у функціюванні, що можуть бути наслідком запровадження екологічно обґрунтованих альтернативних підходів, які зміцнюють позиції організації на ринку;
- обмінюванню екологічною інформацією з відповідними зацікавленими сторонами.

Разом із впровадженням міжнародних вимог не потрібно нехтувати національними вимогами, які прийняті на державному рівні, а також слід зважати на вимоги, потреби та очікування всіх зацікавлених сторін компанії.

Успіх системи екологічного управління залежить від залучення персоналу всіх рівнів і підрозділів організації на чолі з найвищим керівництвом. Організації можуть використовувати можливості щодо запобігання чи послаблення несприятливих впливів і посилення сприятливих впливів на довкілля, зокрема тих, що зумовлюють стратегічні наслідки та наслідки для конкурентоспроможності організації. Найвище керівництво може ефективно враховувати свої ризики та можливості щодо інтегрування екологічного управління в бізнес-процеси в організації, її стратегічну спрямованість і прийняття нею рішень, поєднавши їх з іншими бізнесовими пріоритетами, а також охопивши екологічні принципи управління загальною системою управління. Демонстрацію успішності запровадження міжнародного стандарту на системи екологічного управління, зокрема ISO 14001, може бути використано задля того, щоб переконати зацікавлені сторони в результативності

наявної системи екологічного управління. Прийняття цього стандарту, однак, саме по собі не гарантує оптимальних екологічних результатів. Застосування цього стандарту може бути різним для різних організацій залежно від середовища їх функціонування. Дві організації можуть здійснювати подібну діяльність, але можуть мати різні обов'язкові для дотримання відповідності вимоги, зобов'язання, установлені в їхніх екологічних політиках, а також різні екологічні технології й цілі щодо екологічної дієвості, однак обидві організації можуть відповідати вимогам цього стандарту.

Рівень конкретизації та складність системи екологічного управління змінюватимуться залежно від середовища функціонування організації, сфери застосування її системи екологічного управління, обов'язкових для дотримання відповідності вимог, особливостей її діяльності, продукції та послуг, зокрема екологічних аспектів організації та пов'язаних з ними впливів на довкілля.

У цьому Словнику наведено терміни та визначення понять відповідно до міжнародного стандарту на системи екологічного управління ISO 14001, відповідно до Європейських та міжнародних норм, а також чинних в Україні нормативно-правових документів стосовно зазначеної проблематики. Наведено терміни щодо екологічного управління, а також основні терміни щодо управління ресурсами (повітря, земля, вода, відходи).

Частина термінів є стандартизованими, тобто встановлені положення для загального та неодноразового використання у навчальних цілях чи у професійній діяльності. Застосування визначених термінів дасть змогу досягнути оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері, забезпечить єдине розуміння певних понять.

Словник буде корисним для використання викладачами, а також студентами та аспірантами закладів вищої освіти під час навчання та після закінчення навчання у професійній діяльності.

Також словник дасть змогу забезпечити: уніфікацію технічної документації та унормування науково-технічних термінів, які використовують для написання статей, монографій, кваліфікаційних робіт, звітів тощо.

Видання буде корисним для наукових, інженерних працівників, фахівців підприємств та організацій, внутрішніх аудиторів систем екологічного управління та аудиторів органів сертифікації, які займаються питаннями екологічного управління та здійсненням аудитів таких систем з метою досягнення сталого розвитку.